

HLAVNÍ TÉMA

SETKÁNÍ V PRÁVNÍM PROSTORU JIŽ PO DEVÁTÉ!

Jarní období je pro nás v redakci spojené vždy s vrcholící přípravou odborného právního kongresu PRÁVNÍ PROSTOR a nejenak je tomu také letos. Program 9. ročníku je kompletní a na stránkách www.pravniprostor.cz se postupně můžete, prostřednictvím osobních rozhovorů, seznamovat s jednotlivými přednášejícími.

Oproti ročníkům předcházejícím bude letos vystupujících o něco méně, výměnou za delší stopáž jejich přednesů a také za možnost využít některé z nabízených volnočasových aktivit hotelu Jezerka, které se rok od roku rozšiřují (www.jezerka.cz). Věříme, že se nám tak ještě lépe podaří navodit přátelskou atmosféru a účastníci budou toto odborné setkání opouštět nejen s novými právními poznatky, ale také s příjemnými zážitky.

Z témat se letos zaměříme především na otázky nájmu bytu a domu, spory o dědické právo, či působnost nového typu „externích“ odborových organizací. Zazní ale také příspěvek k autorským poplatkům aktuálně projednávaným v parlamentu, či praktické rady, jak uspět při samotném soudním jednání, a to jak pro advokáty, tak pro soudce. Současně navážeme na loňský velmi úspěšný blok věnovaný ústavnímu právu a judikatuře, ve kterém se na příkladech z praxe pokusíme posoudit, zda judikatura právo dotváří nebo jej již přetváří, a zastavíme se rovněž u návrhů změn ústavy. První den kongresu zakončí blok věnovaný trestnímu právu, kde se dozvíme něco o zvláštních způsobech trestního řízení v justiční praxi nebo o tom, zda opravdu platí, že kdo si hraje, nezlobí.

Od prvního ročníku kongresu se potvrzuje, že společenský večer s překvapením, tombolou a křtem je příjemným zakončením prvního náročného konferenčního dne. Laťka večerního překvapení je za ty roky nastavena poměrně vysoko, a v podstatě ještě večer po jeho odtajnění dostávám otázku, čím jej překonáme příští rok? Na což vždy odpovídám „Nechte se zase překvapit“. Jednak proto, že v tu chvíli si sama říkám v duchu „Tak to vůbec netuším!“, a dále proto, že přijít příští rok o „Wow efekt“, by bylo přece jen velká škoda.

Druhý den kongresu bývá zpravidla tou klidnější částí celé akce, ve které zazní poslední dva bloky, z nichž první bude letos ve znamení evropského kontextu,

a to především z pohledu možných nepříjemných následků dopravních nehod a přestupků v rámci přeshraničního cestování se zaměřením především na oblast Rakouska, doplněný dále o zhodnocení dopadů situace okolo Brexitu na ČR, protože v té době snad již budeme vědět, jak celé vyjednávání okolo vystoupení Velké Británie z EU dopadlo. A tím pověstným „nejlepším na konec“ bude asi již tradičně blok věnovaný aktuálním otázkám v justici, opět ve velmi reprezentativním obsazení.

Z odborného programu 9. ročníku kongresu je to téměř vše, snad kromě jedné speciální přednášky, o které jen prozradím, že se bude týkat opravdu nás všech, že má vedle profesního, přesah i do našeho osobního života a určitě proto stojí za to si ji poslechnout.

Do tohoto speciálního vydání časopisu Právní prostor, které je celé věnováno kongresu, jsme pro Vás vybrali rozhovory se dvěma z celkových sedmácti přednášejících, a to s JUDr. Ivo Pospíšilem, soudcem Nejvyššího správního soudu, např. o nepřehlednosti právních norem, bohatě dotvářených soudní judikaturou, a také s Mgr. Danielou Zemanovou, prezidentkou Soudcovské unie, nejen o genderové vyváženosti v justici. Kromě toho stojí určitě za přečtení ukázka části přepisu přednesu advokátky Mgr. Ing. Markéty Pravdové o sociálních médiích na pracovišti, který zazněl na kongresu loni, a který na své aktuálnosti neztratil ani letos.

Pro Ty z Vás, kteří jste kongres v uplynulých letech doposud nenavštívili, připojuji odkaz s krátkou videosondou do jeho organizace a průběhu, která snad výše uvedenou příjemnou atmosféru jen potvrzuje. **Video naleznete zde.**

Ostatně přijďte se ve dnech 16. a 17. dubna 2019 přesvědčit na Seč sami!

Za celý organizační tým se těším na setkání s Vámi.

JUDr. Ing. Petra Gříbková | ředitelka odborné části kongresu Právní prostor

ČLÁNEK

SOCIÁLNÍ MÉDIA NA PRACOVIŠTI

Jak může zaměstnavatel prostřednictvím klasických institutů pracovního práva monitorovat zaměstnance a kontrolovat a určitým způsobem i regulovat jejich aktivitu na internetu a sociálních sítích? Jakým způsobem může zaměstnavatel pomocí vnitřní směrnice, tzv. social media policy?

Technické prostředky, média a virtuální svět se neustále rozvíjejí. Sami možná úplně neumíme pochopit jejich možnosti a domyslet je do důsledků. Právo a regulace s určitým zpožděním na tyto jevy reaguje. Zaměstnavatelé dnes stojí před otázkou, jakým způsobem prostřednictvím klasických institutů tyto nové jevy regulovat, jak se proti těmto jevům chránit, resp. chránit svá práva. Prameny práva vychází z Ústavy a Listiny základních práv a svobod, které zaměstnancům garantují právo na soukromí,

Na právním portálu Právní prostor.cz naleznete v nejbližších 14 dnech i tato témata:

S dohodou nebo bez, brexit se blíží...!

Objektivní odpovědnost za dodržování protikuřáckého zákona?

Náklady dohody o zvýšení kvalifikace

Předčasná výpověď pro neuspokojivé pracovní výsledky zaměstnance?

WWW.PRAVNIPROSTOR.CZ

 CODEXIS®

KOMPLETNÍ A AKTUÁLNÍ ZNĚNÍ ZÁKONŮ

Výklady. Články. Komentáře.
Právní informace v souvislostech.

ZJISTIT VÍCE

Justice, jako jedna ze tří složek státní moci, se dnes a denně těší hojně pozornosti odborné i laické veřejnosti. K aktuálně „nejžhavějším“ tématům patří otázky nezávislosti personálního aparátu soudů, mechanismu ustavování soudců do funkce a pozornosti neuniká, nejen ve vztahu k justici, ale k právu obecně, ani otázka jeho genderové neutrality.

Přistupuje právo k mužům a ženám skutečně s rovností? Jaké problémy jsou pro justici aktuálně nejpálčivější? Nejen k tomu se v rozhovoru vyjádřila další z přednášejících letošního ročníku odborného kongresu Právní prostor, soudkyně civilního odvolacího senátu na Městském soudě v Praze a prezidentka Soudcovské unie Mgr. Daniela Zemanová.

Na letošním kongresu Právní prostor vystoupíte v rámci bloku „Aktuální otázky v justici“. Na jaký příspěvek se z Vašich úst můžeme těšit?

Můj příspěvek se bude týkat novely zákona o soudech a soudcích - zásadního zákona pro činnost soudů a vůbec podoby soudnictví u nás. Novela by měla upravovat několik velmi podstatných oblastí, jako je například výběr soudců nebo kárné řízení. Je tedy zřejmé, že pozornost Soudcovské unie přitahuje více než magnet.

Letošní ročník bude opět nabitý významnými přednášejícími z řad celé právnické obce, těšit se však můžeme nejen na zajímavé přednášky. Na co či koho se z celého programu těšíte nejvíce?

V loňském roce jsem po mnoha letech změnila specializaci a vyměnila správní právo za civilní. Využiji tedy vzácné příležitosti vyslechnout si pestrou směs přednášek z této oblasti. Při čtení programu mě zaujal i blok Judikatura a ústavní právo včetně jeho přednášejících.

Lidé si představují, že soudce v české soudní síni nosí paruku, zjednává klid v soudní síni boucháním kladívka o stůl, že když „stáhnou trestní oznámení“, trestní stíhání se automaticky zastaví atd. Který mýtus o platném právu považujete za nejrozšířenější či nejzávažnější?

První dva mýty považuji za neškodné, týkají se jen formálních znaků osoby soudce. Ten třetí svědčí o nízké úrovni právní osvěty ve společnosti, o tom, že mnoho lidí si neuvědomuje rozdíl mezi veřejným a soukromým právem, nezná důsledky, které z této odlišnosti vyplývají a projevují se i v jejich běžném životě. To už je závažnější a měla by to být výzva pro naše školství a veřejnoprávní média.

[celý rozhovor](#)

Ondřej Drachovský | Právnická fakulta UK

ochranu osobních údajů a GDPR. Judikatura českých soudů se vztahuje spíše na nadměrné užívání internetu zaměstnanci a nevyužívání pracovní doby,

než na nevhodné vystupování na sociálních sítích. Můžeme se však inspirovat ze zahraničních judikatur, například německé.

Pokud hovoříme o základních povinnostech zaměstnance, ze kterých budeme vycházet, je to zejména povinnost plnit pokyny zaměstnavatele,

JUDIKATURA

PŘIJEDE-LI SPRAVEDLNOST POZDĚ...

IV. senát Ústavního soudu částečně vyhověl ústavní stížnosti a uložil Městskému soudu v Praze, aby nepokračoval v průtazích v řízení a ve věci stěžovatelky neprodleně jednal a rozhodl. Ve zbývající části, směřující proti rozhodnutí Všeobecné zdravotní pojišťovny, byla ústavní stížnost odmítnuta pro nepřijatelnost.

Stěžovatelka trpí roztroušenou sklerózou – nevyčlelnou chorobou v progresivním stadiu – v jejímž důsledku trpí a je zcela odkázána na pomoc třetích osob. Vyzkoušela již mnoho léčebných prostředků, avšak úlevu pro ni představuje pouze léčebné konopí podávané formou inhalace, které není hrazeno z veřejného zdravotního pojištění. Běžné prostředky soudobé medicíny jí nejen neposkytují úlevu od bolesti, ale naopak způsobují další potíže, jako například odvápnění kostí či nechutenství, což stěžovatelka dokládá lékařskými zprávami. Jediným příjmem stěžovatelky je invalidní důchod, z něhož náklady spojené s užíváním léčebného konopí pokrýt nelze. Poté, co stěžovatelka neúspěšně žádala Veřejnou zdravotní pojišťovnu o úhradu této léčby, obrátila se se správní žalobou na Městský soud v Praze, který rozhodnutí zrušil a vrátil věc VZP k dalšímu řízení. Stěžovatelka však nebyla úspěšná ani napodruhé. VZP odmítla léčebné konopí uhradit s poukazem na to, že stěžovatelka nevyužila všechny dostupné léčebné prostředky. Proti tomuto rozhodnutí VZP se stěžovatelka opětovně brání u Městského soudu v Praze, který doposud ve věci nerozhodl. Stěžovatelka se proto obrátila na Ústavní soud a ve své ústavní stížnosti požadovala zrušení rozhodnutí VZP a vnesla rovněž námítky proti dosavadnímu postupu městského soudu. Podle svých slov se nachází v bezvýchodné situaci a v důsledku průtahů v řízení jí hrozí vážná a neodvratitelná újma v podobě protrpěné bolesti a pošlapané lidské důstojnosti. Ačkoliv stěžovatelka nevyčerpala všechny procesní prostředky, zabýval se ústavní stížností v části směřující proti průtahům vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu a hrozcí vážné újmy meritorně a přednostně.

[celý článek](#)

nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele, ochraňovat majetek zaměstnavatele a využívat pracovní dobu a výrobní prostředky k výkonu práce. Vedoucí zaměstnanci mají navíc povinnost vytvářet příznivé pracovní podmínky, avšak u sociálních médií to nepřichází úplně v úvahu.

Zákoník práce výslovně neupravuje, zda má zaměstnanec vůči zaměstnavateli povinnost loajality. Domnívám se, že ano, a že je jedním z aspektů práv zaměstnavatele, aby zaměstnanec jednal v souladu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele. Zákoník práce kromě základních práv zaměstnance upravuje i monitoring zaměstnanců ze strany zaměstnavatele, a to v § 316. První odstavec § 316 upravuje, zda zaměstnanci smějí využívat pracovní prostředky zaměstnavatele včetně komunikačních zařízení k soukromým účelům či nikoli. Ze zákona zaměstnanci toto dovoleno nemají.

Číst více na www.pravniprostor.cz

Mgr. Ing. Markéta Pravdová | bnt attorneys-at-law s.r.o.

NORMÁLNÍ JE NESOUDIT SE

IV. senát Ústavního soudu zamítl ústavní stížnost proti usnesení Nejvyššího soudu a rozsudku Městského soudu v Praze, neboť jimi nebyla porušena ústavně zaručená práva stěžovatelky.

Stěžovatelka se po dobu téměř deseti let soudně domáhala po svém bývalém partnerovi (v řízení před Ústavním soudem vedlejší účastník) zaplacení částky 4 300 000 Kč s příslušenstvím s tvrzením, že mu tuto částku poskytla v době trvání jejich vztahu za účelem zajištění společného bydlení. Stěžovatelka se domáhala vrácení daru s odůvodněním, že žalovaný se vůči ní choval v rozporu s dobrými mravy. Ve výsledku spor po dvou kasačních rozhodnutích odvolacího soudu prohrála (věc byla u prvostupňového soudu celkem třikrát a skončila odmítnutím dovolání Nejvyšším soudem) a je povinna zaplatit podle pravidla úspěchu ve věci na náhradě nákladů řízení úspěšnému vedlejšímu účastníkovi celkem 1 203 538,20 Kč. Stěžovatelka v ústavní stížnosti požadovala zrušení usnesení Nejvyššího soudu a rozsudku odvolacího Městského soudu v Praze, neboť se domnívala, že jimi byla porušena její ústavně zaručená práva, a namítala také nepřiměřenost nákladů řízení, navýšených i v souvislosti s údajným vadným postupem obecných soudů. Poukázala na skutečnost, že řízení bylo zahájeno v roce 2007 a většina úkonů byla provedena za účinnosti tzv. přísudkové vyhlášky (č. 484/2000 Sb.), která byla (s účinností ke dni 7. 5. 2013) Ústavním soudem zrušena. V této souvislosti odkázala na nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3559/15 a uvedla, že v době podání žaloby nemohla předvídat ani zrušení přísudkové vyhlášky, ani nutnost opakovaně podat odvolání.

Ústavní soud shledal, že ústavní stížnost není důvodná. Stěžovatelka založila svoji ústavní stížnost především na tvrzení, že soud prvního stupně nerespektoval opakovaně předsedfňný závazný právní názor odvolacího soudu, odvolací soud tento postup neúměrně akceptoval a Nejvyšší soud nedostatečně odůvodnil, proč jej nepovažuje za vhodný.

[celý článek](#)

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

Dne 15. 2. 2019 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 46/2019 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Jde o krátkou novelu o jediném změnovém bodu, jejíž návrh byl iniciativou skupiny poslanců. Ti v důvodové zprávě vysvětlují, že s účinností od 1. 9. 2017 zákon č. 178/2016 Sb. upravil § 47 odst. 1 školského zákona tak, že bylo nově možné přijímat do přípravných tříd základních škol pouze děti s povoleným odkladem povinné školní docházky. Do té doby přitom platilo, že byly děti s povoleným odkladem školní docházky přijímány do přípravných tříd sice přednostně, nicméně bylo možné přijímat do přípravných tříd i děti bez povoleného odkladu školní docházky, u kterých to písemně doporučilo školské poradenské zařízení. Aktuální novela má tento původní stav navrátit.

Změna z roku 2017 byla tehdy odůvodňována tím, že by přípravné třídy nadále neměly suplovat činnost mateřské školy, ale naopak pomoci vyrovnat vývoj těch dětí, jež mají z jakéhokoliv důvodu odklad povinné školní docházky. Dle důvodové zprávy k aktuální novele však bylo prokázáno, že tehdejší záměr není ve skutečnosti naplňován. Dosavadní právní úprava totiž umožňovala zápis do přípravných tříd pouze dětem s povoleným odkladem, naopak měla zcela pomíjet skupinu dětí narozených od září do prosince kalendářního roku, které mají tzv. odklad věkem. Tyto děti měly možnost buď zůstat v mateřské škole, nebo jít předčasně do první třídy základní školy. Ani jedno řešení se však pro ně nemělo ukázat jako dobré. Mateřská škola už pro tyto děti nebyla motivační, zvláště při smíšených třídách, ve kterých zejména v menších obcích běžně bývají společně starší i mladší děti. Předškoláci se zde nudí, ztrácejí svůj potenciál a motivaci pro výuku. Na základní škole tyto děti zase mohou ještě mít problémy se zvládnutím výuky. Zařazení do přípravné třídy základní školy se pro tento okruh dětí mělo ukázat jako nevhodnější způsob vzdělávání, což se ostatně před účinností zákona č. 178/2016 Sb. mělo již osvědčit v praxi.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

NOVELA ZÁKONA O REJSTŘÍKU TRESTŮ

Dne 15. 2. 2019 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 42/2019 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

Tato relativně krátká novela o dvanácti změnových bodech je reakcí českého zákonodárce na evropské nařízení 2016/1191 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii. Deklarovaným cílem tohoto nařízení přitom je podpora volného pohybu osob odstraněním některých formalit, které jsou spojeny s překladem vybraných veřejných listin. Důvodová zpráva vysvětluje, že přestože je nařízení o veřejných listinách přímo použitelným právním předpisem, klade určité nároky na adaptaci národního právního řádu a vyžaduje provedení organizačně-technických změn. Proto zákonodárce přichází s tímto zákonem.

Podle zmíněného evropského nařízení se totiž na žádost fyzické osoby oprávněné obdržet výpis z evidence Rejstříku trestů, který se jí týká, má přiložit k tomuto výpisu v případech stanovených v nařízení vícejazyčný standardní formulář, což dosavadní právní úprava obsažená v zákoně o Rejstříku trestů neumožňovala. Zejména neumožňovala o samotné vydání takového formuláře žádat, a neupravovala formu, v jaké bude formulář vydáván. Rovněž bylo potřeba upravit postup, jakým budou řešeny případy, kdy nebude možné vydat výpis z evidence Rejstříku trestů na počkání s ohledem na potíže s vyhotovením vícejazyčného standardního formuláře a podobně. Pro plnou aplikovatelnost evropského nařízení v praxi proto bylo nutné provést určité dílčí změny jak v zákoně, tak v jeho prováděcím právním předpisu. Vedle všeho uvedeného šlo v novele také o legislativně technické změny spočívající zejména v přizpůsobení se nové právní úpravě přestupkového práva, stejně tak jako změnám v oblasti informačních systémů veřejné správy a elektronické identifikace.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

NOVELA AUTORSKÉHO ZÁKONA

Dne 15. 2. 2019 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 50/2019 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

ROZHOVOR

IVO POSPÍŠIL

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Ivo Pospíšil, Ph.D., se domnívá, že složitost a nepřehlednost práva silně oslabuje legitimitu zásady neznalost zákona neomlouvá. Důsledně opuštění této zásady by však podle něj vedlo k rozkladu práva, právnímu partikularismu, relativismu či subjektivismu. Jak se tedy vypořádá s hypertrofií právních norem, nadto dotvářených bohatou judikaturou nejvyšších soudních instancí?

V prosinci loňského roku jste změnil působiště, byl jste stále zůstal v Brně. Pozici generálního sekretáře Ústavního soudu jste vyměnil za soudcovskou židli na Nejvyšším správním soudě. Stihl jste již přivyknout své nové roli?

Pravda, na Ústavním soudu jsem strávil spoustu času, celkem téměř 17 let, jako jeho generální sekretář posledních 5 let, takže bylo jasné, že „odvykání“ nějakou dobu zabere. A role jsou skutečně velmi odlišné: zatímco jako generální sekretář jsem se staral kumulovaně o celou řadu agend, v nichž se prolínalo právo, administrativa a management, nyní jsem naopak příjemcem veškerého servisu ze strany kolegů ze soudní správy a věnuji se jen soudním spisům. Také metoda práce byla odlišná. Na Ústavním soudu jsem musel přenášet svou pozornost mezi řadou činností a agend v jeden okamžik, práce soudce NSS spíše vyžaduje soustředění se na aktuálně řešenou kauzu a je to přirozeně odborně vysoce náročná práce. Navíc nápad věcí je enormní, jeho kontinuální vyřizování znamená rozhodnout téměř 15 věcí měsíčně, což v případě tříčlenného senátu představuje 45 věcí, které musíte nastudovat. Přitom se ve většině případů jedná o meritorní rozhodování. Tato čísla mě skutečně zaskočila a přesvědčila o tom, že s regulací nápadu na NSS je třeba něco provést, jinak dříve či později nebude schopen plnit svou primární funkci, již je sjednocování judikatury krajských soudů v reálném čase. Snažil jsem se s tím však hned od počátku vyrovnat a měl jsem obrovské štěstí na své nejbližší spolupracovníky, tedy asistenty. Zda jsem své nové roli skutečně již „přivyknul“, byste se však spíše musela zeptat mých kolegů, nebo ještě lépe účastníků řízení, v nichž jsem již stihl rozhodovat. Abych ale téma odlehčil: každý den chodím do nového působiště kolem budovy Ústavního soudu, a už se mně delší dobu nestalo, že bych se ze zvyku „dobýval“ do budovy ÚS, tak snad jsem si již na změnu zvykl...

Jaké povědomí by měl mít běžný občan o svých právech a povinnostech? Je v dnešní době ještě vůbec spravedlivé aplikovat starořímskou zásadu, že neznalost zákona neomlouvá?

Souhlasím s vámi, že složitost a nepřehlednost práva legitimitu této zásady silně oslabuje. Ostatně jste mně připomněla nedávnou kauzu řešenou kárným senátem NSS, který neshledal kárné provinění státního zástupce právě s argumentem, že jím aplikovaná právní úprava je natolik komplexní, že se v ní neorientoval, a jednal s důvěrou ve vlastní právní názor.

[celý rozhovor](#)

Mgr. Bc. Klára Švandelíková | spolupracující redaktorka

PRÁVNÍ PROSTOR

Chcete si přečíst i starší čísla časopisu PRÁVNÍ PROSTOR?

Staňte se registrovaným uživatelem portálu a získajte přístup do archivu časopisu

ZAREGISTROVAT SE

UKAŽ SVOU KREATIVITU VIII

CHCI SE ZÚČASTNIT